gemeente lingewaard

Taskforce strategische agenda sociaal domein 2023-2026

16 oktober 2023 | definitief

Naam opstellers	M. Stellingwerf M. Opgenoort C. Henst	Datum vaststelling	
Team	Sociaal Beleid	Vastgesteld door	
Datum en versie	16 oktober 2023 en Definitief	Eventueel publicatiedatum	
		Zaaknummer	821127

Inhoud

Inleiding 2
1. Ontwikkelingen 3
Maatschappelijke ontwikkelingen en trends 3
Ontwikkelingen in wet- en regelgeving 5
2. Kaders 8
Coalitieakkoord ‘Samen kunnen we veel aan’ 8
Beleidsplan ‘Iedereen hoort erbij!’ 8
Aanbevelingen evaluatie taskforce 9
3. Opgaven en thema’s 10
Werken met opgaven en thema’s 10
Opgave 1: Versterken Sociale basis 12
Opgave 2: Kostenbeheersing maatwerkvoorzieningen 14
Thema 1: Beschermd Thuis 15
Thema 2: Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd 17
Thema 3: Bestaanszekerheid 20
Thema 4: Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen 22
Thema 5: IZA/GALA – Transformatie van zorg naar gezondheid 24
4. Financiën 26

Inleiding

Voor u ligt de Taskforce Strategische Agenda Sociaal Domein 2023-2026, het vervolg op de Taskforce Sociaal Domein die de gemeenteraad in 2019 vaststelde. Hierin stelde het toenmalige college dertig maatregelen voor om het sociaal domein beter beheersbaar te maken. De maatregelen waren vooral gericht op efficiënter werken, meer preventief aanbod creëren en meer samenwerken met partners. Deze lijn is vervolgens vastgelegd in het beleidsplan voor het sociaal domein 'Iedereen hoort erbij!'. Een belangrijke toevoeging in het beleidsplan is het werken vanuit de visie dat de leefwereld van de inwoner centraal staat in alles wat wij doen. Dit alles heeft er inmiddels toe geleid dat we werken volgens 'De Lingewaardse manier', meer vanuit de bedoeling van de wetten en minder volgens de regels. We hebben de meeste processen in het sociaal domein op orde en kunnen vooruit kijken naar wat we te doen hebben om ons voor te bereiden op de toekomst. Daar gaat deze strategische agenda over. We beschrijven de grote uitdagingen die op ons afkomen, hoe wij daar de komende jaren mee aan de slag willen gaan en welke investeringen daarvoor nodig zijn.

Grote uitdagingen
De nasleep van de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne hebben grote gevolgen voor onze samenleving. We kunnen het bijna dagelijks lezen in de nieuwsmedia: meer jongeren kampen met psychische klachten, druk op de zorg neemt toe en de inflatie is hoog. Ook in Lingewaard merken we de gevolgen van deze ontwikkelingen. We moeten daarom nu nadenken hoe we zoveel mogelijk voorkomen dat onze inwoners in de problemen komen en hoe wij de zorg en ondersteuning voor onze inwoners ook in de toekomst beschikbaar houden. Daarnaast hebben we te maken met een aantal ontwikkelingen en wetswijzigingen waarin het rijk gemeenten de opdracht geeft hun beleid aan te passen. Bij elkaar betekent dit dat we de manier waarop we de zorg en ondersteuning voor onze inwoners hebben geregeld echt anders moeten gaan organiseren. De strategische agenda helpt ons deze uitdagingen in samenhang aan te pakken.

Opbouw van de strategische agenda
In het eerste hoofdstuk nemen we u mee langs de belangrijkste ontwikkelingen en trends waarop wij moeten anticiperen in het sociaal domein. Ook beschrijven wij de ontwikkelingen in wet- en regelgeving die maken dat wij ons beleid en onze werkwijzen moeten aanpassen.
We hebben met elkaar een speelveld afgesproken, waarbinnen we de opgaven en thema's in deze strategische agenda aanpakken. Deze kaders zijn vastgelegd in verschillende documenten en vindt u terug in hoofdstuk 2.
In hoofdstuk 3 beschrijven we de opgaven en thema's waar we de komende jaren aan gaan werken en hoe deze met elkaar samenhangen. Per thema geven we een overzicht van de benodigde investeringen. Die investeringen en de dekking daarvan hebben we samengevat in hoofdstuk 4.

Levend document
In de eerste taskforce gaven we een disclaimer. Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen snel gaan en wetswijzigingen kunnen we ook niet altijd voorzien. We werden toen een paar maanden na vaststelling geconfronteerd met een pandemie, die grote gevolgen had. We proberen zo goed mogelijk te anticiperen op ontwikkelingen, maar ook nu hebben we niet de illusie dat we alles kunnen voorzien. We hebben te maken met een demissionair kabinet en een aantal wetswijzigingen die we beschrijven in deze strategische agenda zijn controversieel verklaard. Dit kan gevolgen hebben voor de opdracht die wij moeten uitvoeren, inhoudelijk of in de tijd. We zien deze strategische agenda dan ook als een levend document, dat we kunnen bijstellen als de omstandigheden daarom vragen. Uiteraard nemen we de gemeenteraad mee in de ontwikkelingen en eventuele wijzigingen die van invloed zijn op de uitvoering van de opgaven en thema's in deze strategische agenda.

1. Ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen en trends

Toenemend aantal mensen met inkomensproblemen
Bestaanszekerheid is voor steeds meer inwoners niet vanzelfsprekend. Met bestaanszekerheid bedoelen we een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een plek om te wonen, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Een steeds groter deel van het inkomen wordt opgeslokt door essentiële basisvoorzieningen, zoals huisvesting, boodschappen en energie. Het ontbreken van voldoende financiële ruimte om deze basisvoorzieningen te bekostigen leidt tot bestaansonzekerheid voor huishoudens. Dit kan weer leiden tot andere problemen, zoals stress, sociale uitsluiting en gezondheidsproblemen.

Mensen met een lage opleiding en een laag inkomen leven gemiddeld zes jaar korter dan mensen met een hbo- of universitaire opleiding. Ook leven zij gemiddeld 15 jaar in minder goede gezondheid. In Lingewaard wonen minder mensen met een laag inkomen dan in de regio Gelderland-midden. Opvallend is wel dat het aantal laagopgeleide inwoners relatief hoog is ten opzichte van de regio.

Ook in Lingewaard zien we dat steeds meer inwoners het financieel moeilijk krijgen. Het percentage inwoners dat moeite heeft met rondkomen is de afgelopen twee jaar flink gestegen van 6% in 2020 naar 13% in 2022. Het aantal inwoners dat in financiële problemen is gekomen, is meer dan verdubbeld en 23% van de inwoners geeft aan geen € 1000 te hebben voor onverwachte uitgaven.

	Lingewaard		**Gelderland-midden**
	2022	2020	
Lage opleiding 18-64 jaar	20%		18%
Lage opleiding 65 jaar en ouder	57%		48%
Laag inkomen18-64 jaar	18%		28%
Laag inkomen 65 jaar en ouder	44%		41%
Heeft moeite met rondkomen	13%	6%	17%
Heeft geen €1000 voor onverwachte uitgaven	23%	16%	26%
Heeft financiële problemen	5%	2%	6%

Bron: Gezond in Lingewaard, Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen 2022; GGD-Gelderland-Midden

Stijgende vraag en kosten zorg en welzijn
De kosten voor zorg en welzijn zijn (landelijk) sinds het jaar 2000 toegenomen van 10% van het bruto binnenlands product (BBP) naar 14,5% van het BBP in 2021. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid rekent deze stijging toe aan meerdere factoren[1]:

- Demografische ontwikkelingen: vergrijzing en migratie;
- Gezondheidstoestand van de bevolking: toename van het aantal chronische en aan leefstijl gerelateerde aandoeningen;
- Economische ontwikkelingen: de toename van welvaart zorgt voor meer vraag naar zorg;
- Technologische ontwikkelingen: duurdere behandelmethoden die niet altijd een evenredige gezondheidswinst opleveren;
- Sociaal culturele ontwikkelingen: minder mantelzorgers en hogere verwachtingen van wat de zorg moet bieden (medicalisering en problematisering).

[1] Kiezen voor houdbare zorg, Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak; WRR; Den Haag 2021

De demografische ontwikkelingen voor Lingewaard en de gezondheidstoestand van de Lingewaardse inwoners geven we hierna in cijfers weer.

Demografische ontwikkelingen

Net als in heel Nederland hebben wij in Lingewaard te maken met een dubbele vergrijzing. Het aantal ouderen neemt toe en mensen worden steeds ouder. Dat heeft tot gevolg dat het aantal inwoners van 65 jaar of ouder in 2035 naar verwachting bijna een kwart meer is dan nu. Het aantal jongeren neemt in diezelfde periode af met 11%. We zien hierdoor dat de grijze druk[2] toeneemt in de komende decennia en de groene druk[3] daalt.

Prognoses voor migratie zijn moeilijk te geven, omdat die zeer sterk samenhangen met de ontwikkelingen in de wereld die ervoor zorgen dat mensen op de vlucht slaan. Lingewaard huisvest relatief weinig mensen met een migratieachtergrond in vergelijking met bijvoorbeeld een stad als Arnhem, waar een derde van de inwoners een migratieachtergrond heeft.

	2022	2023	2030	2035	2040	2050
Aantal inwoners	46.963	47.220				
Toename aantal ouderen				24,5%		
Grijze druk	41,6%		50,8%		60,4 %	59,1%
Afname aantal jongeren				-11,1%		
Groene druk	40,2%		35,6%		37,9%	38,0%
Westerse nationaliteiten (excl. NL)	3.198 (6,8%)					
Niet-westerse nationaliteiten	1.939 (4,1%)					

Bron: CBS

Gezondheidstoestand van de bevolking

De Lingewaardse inwoners leven relatief ongezonder dan de gemiddelde inwoner van de regio Gelderland-Midden. Zowel het percentage inwoners dat gezond eet als het percentage dat voldoet aan de alcoholrichtlijn ligt significant lager dan in de regio. Lingewaardse inwoners hebben relatief vaker (ernstig) overgewicht, al daalt het percentage inwoners met overgewicht wel sinds 2016. Positieve uitschieters zijn het rookgedrag en het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn.

Leefstijl	**Lingewaard**			**Gelderland-midden**
	2016	2020	2022	
Eet dagelijks groente			41%	46%
Eet dagelijks fruit			35%	39%
Eet dagelijks volkoren producten			43%	44%
Voldoet aan de alcoholrichtlijn	34%	37%	36%	44%
Rookt	15%	15%	12%	16%
Voldoet aan de beweegrichtlijn	53%	53%	52%	48%
Is lid van een sportvereniging			35%	31%
Heeft overgewicht	57%	53%	52%	50%
Heeft ernstig overgewicht (obesitas)	16%	16%	17%	15%

Bron: Gezond in Lingewaard, Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen 2022; GGD-Gelderland-Midden

[2] De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.
[3] De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar.

Het percentage inwoners dat de gezondheid als (zeer) goed ervaart, is sterk gedaald sinds 2020. Opvallend is dat meer mensen zich (ernstig) beperkt voelen in hun dagelijks leven door problemen met de gezondheid, terwijl het percentage inwoners dat langdurige ziekte(n) of een of meer aandoeningen heeft niet sterk veranderd is in de afgelopen zes jaar. Wat verder opvalt is dat meer mensen een hoog risico hebben op het krijgen van een angststoornis of depressie. Ook ervaart een groeiend aantal inwoners onvoldoende regie op het eigen leven.

Gezondheid	**Lingewaard**			**Gelderland-midden**
	2016	2020	2022	
Ervaart de gezondheid als (zeer) goed	80%	80%	71%	71%
Heeft langdurige ziekte(n) of aandoening(en)	35%	33%	34%	34%
Half jaar of langer (ernstig) beperkt in dagelijks leven vanwege problemen gezondheid		29%	33%	31%
Heeft een hoog risico op een angststoornis of depressie	5%	5%	7%	9%
Ervaart onvoldoende regie over eigen leven	7%	9%	11%	12%

Bron: Gezond in Lingewaard, Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en ouderen 2022; GGD-Gelderland-Midden

Zoomen we in op de jeugd (13-16 jaar) dan zien we dat 11% van de Lingewaardse jeugd te maken heeft met zorgelijke psychische klachten. Deze klachten komen meer voor bij meisjes dan bij jongens. 2% van de jongeren heeft daarbij (vaak) suïcide overwogen.[4]

Minder werkenden in zorg en welzijn
De krapte op de arbeidsmarkt wordt steeds meer zichtbaar. Op dit moment heeft de regio Gelderland-Midden een arbeidsmarkttekort voor beroepen in zorg en welzijn van 2.400 werknemers. In 2032 is de verwachting dat dit oploopt richting de 5.600.[5] In die prognose is al rekening gehouden met voorgenomen beleid, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de herinvoering van de inkomensafhankelijke bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen. Gezien de toenemende vraag naar zorg als gevolg van de vergrijzing en maatschappelijke trends gaat dit in de toekomst tot aanzienlijke problemen in de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning leiden.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

Transformatie jeugdzorg
Aan het begin van deze eeuw maakte één op de 27 jeugdigen onder de 18 jaar gebruik van jeugdzorg. Dat steeg al snel naar één op de tien in 2015 en zit op dit moment (landelijk) op één op de 7,5. Bovendien zitten jongeren ook langer in jeugdzorgtrajecten. De gemiddelde trajectduur is in 2021 ten opzichte van 2015 met 35% gestegen bij jeugdhulp zonder verblijf. Bovendien zijn de uitgaven van de jeugdzorg flink gestegen. Deze trends hangen voor een deel samen met ontwikkelingen in de jeugdzorg zelf, maar hangen voor een groot deel ook samen met veranderingen in de maatschappelijke context en in het onderwijs, de volwassenenzorg, veiligheid en sociale zekerheid. Om dit aan te pakken heeft het rijk de Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028 vastgesteld.[6] Immers, doorgaan op dezelfde voet betekent vastlopen. We moeten samen aan de slag.

In de Hervormingsagenda Jeugd zijn acht opgaven benoemd, waar aan gewerkt gaat worden de komende jaren. Een groot deel van deze opgaven hebben direct of indirect effect op de werkwijze van onze gemeente.

[4] Bron: GGD Gelderland midden in cijfers (www.incijfers.ggdgm.nl)
[5] Bron: CBS
[6] Bron: Hervormingsagenda Jeugd 2023 - 2028

Voor Lingewaard is een eerste analyse gemaakt wat deze Hervormingsagenda betekent en hoe deze mee te nemen in de huidige ontwikkelingen. Dit is vertaald in de opgave Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugdhulp.

Herziening Participatiewet
In de kamerbrieven van 28 november 2022 en 9 juni 2023 zet (inmiddels demissionair) minister Schouten uiteen hoe zij de Participatiewet wil hervormen. De huidige wet is te complex, gaat niet voldoende uit van vertrouwen en heeft hervorming nodig op de onderdelen inkomensondersteuning en passende ondersteuning bij participatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Participatiewet moet een doelmatig, maar ook begrijpelijk en voorspelbaar vangnet bieden. Het kabinet wil daarom toewerken naar een Participatiewet die:

- Eenvoudiger is en een toereikend bestaansminimum biedt;
- Mensen passende ondersteuning biedt om volwaardig mee te doen in de samenleving. In de eerste plaats via werk of, als dat nog niet haalbaar is, door andere vormen van participatie;
- Zinvol en begrijpelijk is, met rechten en plichten die zowel benut als nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde. Waarbij, wanneer de situatie daar om vraagt ook zij het proportioneel, gesanctioneerd kan worden. Doelbewust misbruik maken van het sociale vangnet ondermijnt immers het maatschappelijk draagvlak en moet aangepakt worden;
- Aansluit bij wat mensen (aan)kunnen; bij hun doenvermogen;
- Goed uitvoerbaar is voor de professional. Het verschil wordt uiteindelijk echt gemaakt in het contact met mensen.

Inkomensafhankelijke bijdrage Wmo
Vanaf 1 januari 2026 wordt de inkomensafhankelijke bijdrage voor het gebruik van alle Wmo-maatwerkvoorzieningen opnieuw ingevoerd. Op 1 januari 2019 werd de eigen bijdrage omgezet in een abonnementstarief van € 19 per maand om de stapeling van zorgkosten te verminderen. In de praktijk bleek deze aanpassing echter een enorme aanzuigende werking te hebben op het aanvragen van voornamelijk huishoudelijke hulp. Vooral inwoners uit de hogere en middeninkomensgroepen, die voorheen zelf hun hulp organiseerden, keerden zich massaal tot de gemeente voor Wmo-ondersteuning. Door de sterke toename van het aantal indicaties en de toenemende krapte op de arbeidsmarkt wordt het steeds moeilijker om de levering van de ondersteuning te kunnen garanderen. Om die reden heeft het kabinet besloten de inkomensafhankelijke eigen bijdrage opnieuw in te voeren. De verwachting is dat de vraag naar Wmo-voorzieningen hierdoor gaat afnemen en de zorg beschikbaar kan blijven voor inwoners die dit het hardst nodig hebben.

Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
In september 2022 is het Integraal Zorg Akkoord (verder IZA) vastgesteld. In dit akkoord wordt de noodklok geluid: De toegankelijkheid en kwaliteit van zorg staat onder druk. Willen we zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar houden, dan moeten we gezamenlijk werken aan gezonde zorg. Hiervoor moeten we de instroom van zorgvragen beperken door meer preventief te werken. Dit is vooral een opgave voor het rijk, de zorgverzekeraars, de ziekenhuizen, maar ook gemeenten spelen hierin een rol.

Op 3 februari 2023 is, als vervolg op het IZA, het Gezond en Actief Leven Akkoord (verder GALA) ondertekend door de VNG, GGD GHOR, Zorgverzekeraars Nederland, Staatssecretaris van VWS, minister van VWS en minister voor Langdurige Zorg en Sport van VWS. In dit akkoord zijn de partijen overeengekomen op welke manier gemeenten kunnen bijdragen aan de transformatie in de zorgsector. Er zijn afspraken gemaakt over het bereiken van een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Iedere gemeente moet een plan van aanpak opstellen en ontvangt tot en met 2026 middelen om het dit plan uit te voeren.

Het wetsontwerp voor de “Wet inzake versterking regie volkshuisvesting”
Dit wetsontwerp geeft het Rijk, provincies en gemeenten de wettelijke instrumenten om samen regie te voeren op de volkshuisvesting. De instrumenten uit het wetsvoorstel zorgen ervoor dat overheden meer grip hebben op hoeveel er wordt gebouwd, op welke locaties er wordt gebouwd en dat er voldoende betaalbaar wordt gebouwd. Waarbij ook landelijk wordt vastgelegd dat specifieke kwetsbare groepen met urgentie een woning kunnen krijgen en dat de huisvestingsopgave van deze groepen evenwichtig wordt verdeeld in de regio. Wij willen vanuit onze lokaal op te stellen woonzorgvisie aansluiten op deze regionale ontwikkelingen. Wij stellen een lokale woonzorgvisie op, gebaseerd op onze lokale woonzorganalyse. De nadruk ligt daarbij op het huisvesten van (kwetsbare) ouderen. Deze lokale woonzorgvisie wordt in 2024 bij de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

2. Kaders

Coalitieakkoord ‘Samen kunnen we veel aan’

Ook in het door de raad vastgestelde coalitieakkoord ‘Samen kunnen we veel aan’ staat omschreven dat we met de taskforce uit 2019 grote stappen vooruit hebben gezet in het sociaal domein. Dit ondanks de ingewikkelde financiële situatie. Eind vorig jaar eindigde de taskforce. Het college kiest voor een nieuwe opdracht in de geest van de taskforce, waarmee we de grote opgaven van nu gaan aanpakken. De uitdagingen die centraal staan in deze nieuwe taskforce zijn:

- Wat betekenen demografische en sociale ontwikkelingen voor de inrichting en betaalbaarheid van het sociaal domein voor de komende jaren?
- Wat is er nodig om hulp en ondersteuning voor iedereen toegankelijk te houden?

Een duidelijke oplossingsrichting ziet de coalitie in het organiseren van een sterke basis, waarin inwoners samenwerken en elkaar helpen. Een instrument dat daarbij kan helpen zijn plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. De coalitie wil dit uitwerken in de vorm van huiskamers in iedere Lingewaardse kern.

Bij het aanpakken van de uitdagingen die voor liggen, geeft het coalitieakkoord vier uitgangspunten die leidend zijn: gezonde gemeentelijke financiën, meer en vaker kijken naar het doel in plaats van de regel, een sterke sociale basis en een goede verbinding tussen overheid en inwoners.

Beleidsplan ‘Iedereen hoort erbij!’

In het beleidsplan ‘Iedereen hoort erbij!’ 2021-2024 zeiden we het al: “Laten we er niet omheen draaien: de middelen, die we hebben voor alles wat we doen in het sociaal domein, zijn beperkt. We moeten ze dus zo benutten, dat we het maximale eruit halen.”
We kozen ervoor dit te doen door:

- **Het leven, de wensen en behoeften van onze inwoners centraal te stellen**. Door ons te verdiepen in wat onze inwoners beweegt en samen na te denken over wat nodig is; doen we de juiste dingen?
- **Problemen zoveel mogelijk te voorkomen** of zo vroeg mogelijk te verhelpen (een sterke sociale basis). Hierdoor voorkomen we dat problemen oplopen en er lange en dure ondersteuningstrajecten nodig zijn in de toekomst.
- **Problemen niet groter te maken** dan ze zijn, maar ook niet kleiner (normaliseren van hulpvragen). Niet elk probleem heeft een professionele hulpverlener nodig, maar soms is het nodig snel in te grijpen om erger te voorkomen.
- **Te kijken naar mogelijkheden en oplossingen** in plaats van te concentreren op het probleem (normaliseren van zorg en ondersteuning en gezondheid als basis). Misschien is het probleem niet op te lossen, maar kan iemand wel leren ermee om te gaan door de nadruk te leggen op wat wél kan.
- **De sociale basis uit te bouwen** vanuit een duidelijke visie en op basis van de effecten die we willen bereiken.
- **Te werken in netwerken** en partijen te verbinden rond individuele vragen van inwoners en samenlevingsvraagstukken. Door elkaar te kennen en van elkaar te leren, komen we tot betere oplossingen.
- **Te versterken wat goed gaat en te stoppen met wat niet werkt**. We beginnen natuurlijk niet bij nul, er gebeuren al veel goede dingen. Maar we moeten ook het lef hebben te stoppen met iets wat niet (meer) werkt of waar te veel van is.

Aanbevelingen evaluatie taskforce

In het tweede kwartaal van 2023 heeft het college de evaluatie van de taskforce sociaal domein aan de gemeenteraad aangeboden. Uit de evaluatie bleek dat het werken met een taskforce een geschikte manier is om grote opgaven en thema's in samenhang aan te pakken. Het vertalen van opgaven en thema's in concrete acties maakt het makkelijker te sturen op resultaten en te monitoren op de voortgang. Het vormen van de Reserve Sociaal Domein was noodzakelijk om tijd te nemen om besparingen te kunnen realiseren. Daarnaast gaf de reserve ruimte voor leren en experimenteren. Tot slot bleek de formule van de taskforce een goede manier om de gemeenteraad mee te nemen in de voortgang van de aanpak van opgaven in het sociaal domein.

Uit de evaluatie kwamen de volgende aanbevelingen die van belang zijn voor het vervolg met deze nieuwe taskforce strategische agenda sociaal domein:

- Geef de nieuwe Taskforce een looptijd van vier jaar, waarbij 2023 een voorbereidingsjaar is om de strategische agenda verder uit te werken en aan de raad ter vaststelling voor te leggen;
- Sluit voor de rapportages over de voortgang zoveel mogelijk aan bij de documenten uit de P&C-cyclus;
- Neem de Auditcommissie twee keer per jaar mee in de ontwikkelingen;
- Houd de Reserve Sociaal Domein in stand voor ontwikkelingen, transformaties en de daarbij benodigde innovaties in het sociaal domein;
- Laat het college over de besteding van de Reserve Sociaal Domein verantwoording afleggen in de reguliere P&C-cyclus.

3. Opgaven en thema’s

Werken met opgaven en thema’s

Opgaven
De toename van het aantal hulpvragen, de afnemende beschikbaarheid van zorg en de stijgende kosten voor zorg en ondersteuning maken dat we anders met onze voorzieningen moeten omgaan. Meer preventie, normaliseren en dichter bij de inwoner is de beweging die we beschreven in het beleidsplan sociaal domein ‘Iedereen hoort erbij!’. Om die beweging te kunnen maken, is het nodig de sociale basis te versterken. Maar ook willen we kijken naar onze maatwerkvoorzieningen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die beschikbaar blijven voor inwoners die écht individuele ondersteuning nodig hebben en wat kunnen we inrichten om inwoners met een lichtere hulpvraag te ondersteunen?
De komende drie jaar werken we daarom toe naar een stevige sociale basis en passende voorzieningen in de opgaven:

1. De versterking van de sociale basis
2. Het beheersbaar houden van de kosten voor maatwerkvoorzieningen

Thema’s
In 2021 zagen we bij het opstellen van het beleidsplan sociaal domein ‘Iedereen hoort erbij!’ vijf belangrijke uitdagingen tot en met 2024. Die hebben we benoemd in de volgende thema’s:

- Uit de verwarring
- Opgroeien en opvoeden
- Aan het werk!
- Nieuw in Lingewaard
- Gezond en gelukkig ouder worden

Op deze thema’s hebben we de afgelopen jaren de focus gelegd in het sociaal domein. Bij het vaststellen van de beleidsnota hebben we ook geconstateerd dat de werkelijkheid razendsnel kan veranderen. Een pandemie, een rapport of een grote wetswijziging kunnen ertoe leiden dat we ons beleid en onze manier van werken moeten aanpassen. In hoofdstuk 1 hebben we al geschetst welke grote veranderingen er op ons afkomen. Kijkend naar de thema’s uit het beleidsplan kunnen we concluderen dat de thema’s nog steeds actueel zijn. De trends en ontwikkelingen maken echter wel dat de focus binnen de thema’s is verschoven:

- Uit de verwarring: focus op dementie en beschermd thuis;
- Opgroeien en opvoeden: focus op de aanpak van knelpunten in de jeugdzorg vanuit de landelijke hervormingsagenda jeugd;
- Aan het werk!: focus op het bevorderen van bestaanszekerheid.
- Nieuw in Lingewaard: focus op integrale werkwijze als gevolg van toename van het aantal statushouders en de toestroom van Oekraïners;
- Gezond en gelukkig ouder worden: focus op preventie, gezondheid en leefstijl;

De uitwerking van deze thema’s vindt plaats binnen de twee opgaven en zijn daar dus niet los van te zien. Soms gaan ze ook verder dan de opgaven omdat er een belangrijke regionale component zit in de uitwerking van de thema’s. Om deze reden benoemen we als aparte thema’s in deze strategische agenda:

1. De beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis
2. De Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd
3. Het ontwikkelen van Lingewaardse agenda bestaanszekerheid
4. Het ontwikkelen van een integrale aanpak voor migratie en integratie
5. Het uitvoeren van het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorg Akkoord (GALA en IZA)

Wat gaan we doen?
In dit hoofdstuk beschrijven we bij elk van de opgaven en thema's wat we hiervoor gaan doen. Daarbij laten we ook zien waar de thema's de opgaven raken en hoe deze samenhangen. In het onderstaande plaatje is dit schematisch weergegeven.

Alle thema's hebben een directe of indirecte relatie met het versterken van de sociale basis en de kostenbeheersing van de maatwerkvoorzieningen. Zo vraagt de opgave beschermd thuis om voorzieningen voor kwetsbare inwoners in de sociale basis, maar ook om een goede inrichting van de toegang tot maatwerk.
De verschillende thema's hebben ook raakvlakken met elkaar. De Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugd heeft bijvoorbeeld een relatie met bestaanszekerheid en in het plan van aanpak IZA/GALA is aandacht voor dezelfde kwetsbare inwoners waar het om draait in de thema's beschermd thuis, bestaanszekerheid en migratie en integratie. De strategische agenda biedt de mogelijkheid de opgaven in samenhang aan te sturen en uit te werken.

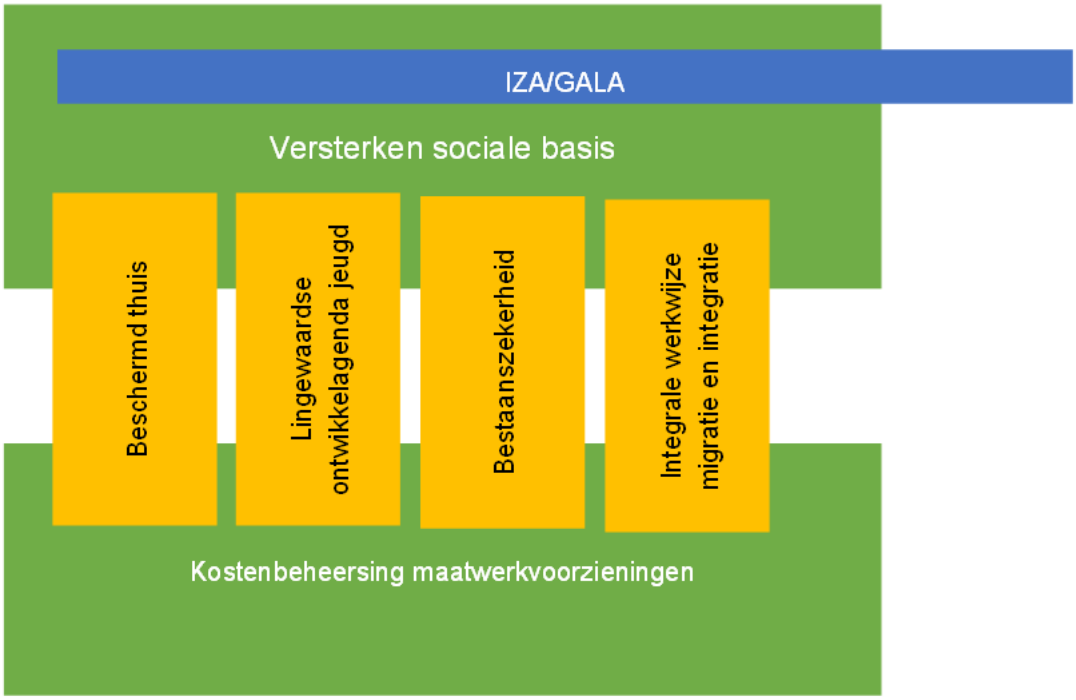

Opgave 1: Versterken Sociale basis

In het beleidsplan Sociaal Domein ‘Iedereen hoort erbij!’ wordt het belang van preventie en laagdrempelige voorzieningen benadrukt. In de opgave versterken van de sociale basis willen we een sterk welzijnsbedrijf neerzetten, dat ondersteuning bij eenvoudige hulpvragen en welzijnsactiviteiten dicht bij de inwoners brengt. Door die nabijheid kunnen we de focus leggen op het voorkomen dat problemen ontstaan of dat ze groter worden.
We willen dit bereiken door één welzijnsorganisatie de opdracht te geven het voorliggende veld te organiseren. Die opdracht bestaat uit zes onderdelen:

1. Inrichten van toegang tot hulp en ondersteuning – sociale teams
2. Bieden van lichte hulp en ondersteuning
3. Inzetten van lichte maatwerk- en individuele voorzieningen
4. Verzorgen van informatie en advies
5. Organiseren van een dekkend laagdrempelig (collectief) aanbod
6. Uitbouwen en onderhouden van een netwerk op het gebied van zorg, welzijn, onderwijs en veiligheid

De schets voor deze opgave hebben we beschreven in de Contourennota Versterking Sociale Basis, die is vastgesteld door de gemeenteraad op 9 maart 2023.

Wat willen we bereiken?
Effecten:

- Zorg en ondersteuning blijven beschikbaar voor inwoners die dat echt nodig hebben bij groeiende vraag en een krappe arbeidsmarkt.

Doelen:
Eerder, dichter bij en samen:

- Inwoners kunnen zoveel mogelijk in hun eigen kern terecht met vragen en voor lichte ondersteuning;
- Er zijn meer vormen van lichte ondersteuning beschikbaar in de kernen;
- Er is meer informele hulp beschikbaar.

Meer oplossingen in het voorliggend veld:

- Het gebruik van geïndiceerde zorg neemt af;
- De (gemeentelijke) toegang en de sociale basis werken beter samen;
- Er zijn betere netwerken, waarin partners en inwoners(initiatieven) elkaar kennen en weten te vinden.

Sturen vanuit een visie:

- We sturen meer op doelen en effecten en minder op producten;
- De Lingewaardse manier van werken, het werken volgens ‘de bedoeling’, staat centraal;
- De acht beloften uit het beleidsplan zijn leidend:
    - Iedereen hoort erbij
    - Er zijn voldoende mogelijkheden bij je in de buurt om andere mensen te ontmoeten
    - Wij helpen je jouw goede ideeën uit te werken
    - Je weet waar je terecht kunt met jouw vragen of problemen
    - We kijken naar je om
    - Er is aanvullende hulp en ondersteuning als je dat nodig hebt
    - Je krijgt de hulp die bij jouw situatie past
    - Wij houden een vinger aan de pols

Resultaten:

- Er staat een sterk welzijnsbedrijf dat op basis van een duidelijke opdracht vorm geeft aan laagdrempelige hulp en ondersteuning aan Lingewaardse inwoners;
- Het aanbod van laagdrempelige voorzieningen in de Lingewaardse kernen past bij de vraag van de inwoners;
- In elke kern is een sociaal team beschikbaar voor het beantwoorden van vragen van inwoners over problemen waar zij tegenaan lopen;
- Partners en gemeente werken intensief samen en weten elkaar te vinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wat	Toelichting	Wanneer
Inkoopproces voorbereiden	Keuzes uitwerken en onderdelen van de opdracht uitwerken	maart-december 2023
Inkoopdocumenten voorbereiden	Opstellen van de inkoopdocumenten, programma van eisen, selectieleidraad en gunningsleidraad	januari-juni 2024
Aanbesteding en gunning		juni-december 2024
Implementatieplan opstellen	Opstellen van een implementatieplan voor de gemeentelijke organisatie (aansluiting processen op de nieuwe situatie)	juni-december 2024
Implementatie	Opzetten en implementeren sociale teams door de nieuwe hoofdaannemer Implementatie aansluiting werkprocessen toegang en bedrijfsbureau op de nieuwe situatie	januari-juni 2025
Ingang contractdatum		1 juli 2025

Wat kost het?

We onderscheiden drie fasen in dit project: de voorbereidingsfase, de implementatiefase en de uitvoeringsfase. Voor de voorbereidingsfase is een budget van € 250.000 beschikbaar gesteld door de gemeenteraad bij het vaststellen van de contourennota versterking sociale basis op 9 maart 2023:

		2023	2024	2025	2026	Totaal
Voorbereiding sociale basis						
Projectleider met expertise aanbestedingsprocessen		€ 30.000	€ 181.000			€ 211.000
Juridische expertise aanbesteding			€ 19.000			€ 19.000
Check op definitive documenten			€ 20.000			€ 20.000
Implementatie- en frictiekosten				PM		
Subtotaal		**€ 30.000**	**€ 220.000**			**€ 250.000**

In de implementatiefase verwachten we incidentele frictiekosten voor het aansluiten van de gemeentelijke organisatie, systemen en processen op de sociale basis. Deze kosten zullen gedekt worden uit de reserve sociaal domein.
Na de implementatie volgt de uitvoering door de nieuwe opdrachtnemer. Hiervoor is structureel budget nodig, dat voor het grootste deel zal worden gevonden door het verschuiven van bestaande budgetten.
Een begroting voor deze fasen is nu nog niet te maken, omdat de benodigde middelen afhangen van hoe de uiteindelijke opdracht voor de aanbesteding eruit komt te zien.

Opgave 2: Kostenbeheersing maatwerkvoorzieningen

Het percentage huishoudens in Lingewaard dat gebruik maakt van maatwerkvoorzieningen en individuele voorzieningen (hierna: maatwerkvoorzieningen) is sinds 2016 gegroeid van 15,7% naar 19,6%. Voor de omvang van onze gemeente is 19,6% van de huishoudens niet uitzonderlijk, maar de vraag is wel sneller toegenomen dan in andere gemeenten. De toename is vooral te zien in Jeugdwetvoorzieningen (jeugdhulp zonder verblijf) en Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden). Hoewel dit deels te verklaren is door landelijke trends, Covid-19 en vergrijzing, weten we niet precies waarom we op onderdelen afwijken van andere gemeenten van dezelfde grootteklasse.
Zoals in het hoofdstuk 'Ontwikkelingen' al is genoemd, leidt de stijging van de vraag naar zorg en ondersteuning tot toenemende kosten en staat de beschikbaarheid van zorg en ondersteuning onder druk. Het rijk komt met maatregelen om het tij te keren, maar we zullen ook zelf kritisch moeten kijken hoe we de druk op de maatwerkvoorzieningen naar beneden kunnen brengen. Een deel van de oplossing vinden we in het versterken van de sociale basis. In deze opgave kijken we vooral naar de geïndiceerde zorg: voor welke problemen ontvangen inwoners geïndiceerde zorg, hoe lang duren die indicaties en zijn er ook andere oplossingen mogelijk?

Wat willen we bereiken?

Effect:

- Inwoners met lichte hulp- of ondersteuningsvragen en/of problemen 'die bij het leven horen' kunnen terecht bij laagdrempelige, indicatievrije voorzieningen;
- Geïndiceerde zorg en ondersteuning is beschikbaar voor inwoners die dat echt nodig hebben;
- De kosten voor zorg en ondersteuning nemen niet meer toe dan is te verwachten op basis van demografische ontwikkelingen en landelijke trends;

Resultaten

- Een plan met voorstellen om de kosten voor maatwerkvoorzieningen beheersbaar te houden;
- Een dekkend aanbod aan laagdrempelige en collectieve voorzieningen die zorgen voor afname van de vraag naar maatwerkvoorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderzoeken het gebruik van onze maatwerkvoorzieningen: voor welke vragen zetten wij maatwerkvoorzieningen in, hoe vaak worden voorzieningen gebruikt en welke doelgroepen maken gebruik van onze voorzieningen. Dat doen we door middel van een data-analyse.

- We gebruiken de resultaten van de data-analyse om te onderzoeken:
    - Welke maatwerkvoorzieningen we laagdrempelig voorliggend kunnen maken (algemene of collectieve voorziening);
    - Sommige problemen horen bij het leven en hebben geen professionele hulp nodig. We onderzoeken waar we de toegang tot maatwerkvoorzieningen kunnen aanscherpen (normaliseren) en welk alternatief aanbod eventueel nodig is in de sociale basis.

- De resultaten van dit onderzoek verwerken we in een plan van aanpak voor kostenbeheersing van de maatwerkvoorzieningen. Als daar maatregelen in voorgesteld worden waar financiële middelen voor nodig zijn, verwerken wij dat in het raadsvoorstel.

- Na eventuele vaststelling door de gemeenteraad: uitwerken en implementeren van het plan.

Wat kost het?

		2023	2024	2025	2026	Totaal
Data-analist			€ 100.000	€ 100.000	PM	€ 200.000
Subtotaal		**€ -**	**€ 100.000**	**€ 100.000**		**€ 200.000**

Thema 1: Beschermd Thuis

Gemeenten, rijk en andere partijen werken al jaren aan de transitie ‘van beschermd wonen naar een beschermd thuis’. Deze beweging moet het mogelijk maken dat mensen met psychische problemen vaker thuis of in hun eigen woonplaats kunnen blijven wonen. Het idee is dat, door inzet van ambulante ondersteuning en een stevig netwerk van laagdrempelige voorzieningen rond kwetsbare inwoners, verhuizing naar een instelling voor beschermd wonen minder vaak nodig is.

Op 1 januari 2025 worden het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectief verdeelmodel voor gemeenten ingevoerd. Deze instrumenten moeten ervoor zorgen dat elke gemeente voortaan verantwoordelijk is voor de ondersteuning van de eigen inwoners, en dat iedere gemeente hiervoor passende middelen ontvangt. Nu ligt deze verplichting nog bij de centrumgemeenten, in ons geval gemeente Arnhem.

Wij werken regionaal samen om de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis in onze gemeente te kunnen maken. Vanuit een regionale visie maken we een vertaling naar lokale opdrachten. Eén van die opdrachten is het realiseren van een sterke lokale basis van algemene voorzieningen voor inwoners met psychische kwetsbaarheid. Deze basis moet helpen opname in een instelling te voorkomen en inwoners ondersteunen bij het succesvol zelfstandig wonen na het verlaten van een instelling.

Binnen het thema beschermd thuis gaat het om de inrichting van de sociale basis en de gemeentelijke toegang, zodat we op 1 januari 2025 klaar staan om de taken op het gebied van beschermd wonen van centrumgemeente Arnhem over te nemen en de beweging naar beschermd thuis kunnen maken.

Wat willen we bereiken?

Effecten:

- Inwoners met een psychische kwetsbaarheid kunnen vaker thuis of in hun eigen woonplaats blijven wonen.

Resultaten:

- De lokale toegang tot beschermd wonen en beschermd thuis is ingericht;
- De sociale basis biedt voldoende mogelijkheden voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid om andere mensen te ontmoeten en hulp te vragen en te krijgen als dat nodig is;
- Er is een divers aanbod van woonvormen, passend bij de behoefte van inwoners met een psychische kwetsbaarheid;
- De maatwerkproducten die wij regionaal inkopen passen bij de beweging naar beschermd thuis.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Inrichten van een hybride gemeentelijke toegang: de lokale toegang voor beschermd wonen/ beschermd thuis, aangevuld met regionale ondersteuning in de vorm van een regionaal expertiseteam.

- Vaak leidt verward gedrag tot onbegrip bij buurtbewoners, omdat het als overlastgevend wordt ervaren. Nu meer inwoners met psychische problemen langer thuis wonen is het belangrijk dat hun aanwezigheid in wijken en buurten op draagvlak van buurtbewoners kan rekenen. Wij pakken dit aan door:
    - Cursussen te geven die de kennis over psychische problemen bij inwoners te vergroten;
    - Ervoor te zorgen dat signalen over overlastgevend gedrag of zorgen over iemand snel en goed opgepakt worden.

- Voor kwetsbare inwoners die thuis wonen is het belangrijk dat zij ergens terecht kunnen met vragen en voor korte hulp dichtbij. Daarnaast willen we zoveel mogelijk voorkomen dat mensen in een

situatie komen dat zij psychische problemen krijgen. Dit pakken we aan door in de sociale basis een lokale steunstructuur te organiseren, bestaande uit:
    - Collectieve ggz-preventie, zoals bevorderen van de mentale gezondheid, tegengaan van eenzaamheid en voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers;
    - Buurtcirkels: buurtbewoners die voor elkaar klaar staan;
    - Wijk-ggz;
    - Bemoeizorg en waakvlambegeleiding.

- Tussen beschermd wonen in een instelling en met begeleiding thuis wonen zit een groot verschil. Sommige kwetsbare inwoners hebben behoefte aan een tussenvorm, tijdelijk of voor langere tijd. We pakken dit aan door begeleide woonmogelijkheden in de wijk te creëren:
    - Afspraken met woningcorporaties en zorginstellingen over begeleid wonen;
    - Beschermde tussenvoorziening voor mensen die nog niet zelfstandig kunnen wonen.

- Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid is het niet altijd vanzelfsprekend om mee te doen met bestaande activiteiten. Het is echter wel heel belangrijk voor deze mensen om andere mensen te ontmoeten, te kunnen sporten, mee te kunnen doen aan culturele activiteiten of aan het werk te gaan. Wij stimuleren daarom het meedoen voor mensen met psychische kwetsbaarheid door:
    - Het creëren van nieuwe ontmoetingsplekken in de verschillende kernen;
    - Cultuur- en sportcoaches opdracht te geven het aanbod voor deze mensen te vergroten en hen de weg te wijzen;
    - Het inzetten van re-integratie-instrumenten richting werk of studie.

- Voor het opbouwen van de lokale infrastructuur voor kwetsbare inwoners en het inrichten van de toegang zijn financiële middelen beschikbaar (ambulantiseringsmiddelen en secundaire kosten). Wij hebben afspraken gemaakt over de financiële middelen met (voormalig) centrumgemeente Arnhem:
    - Tot 2025 over het inrichten van de onze lokale infrastructuur;
    - Vanaf 2025 voor de uitvoering van beschermd wonen en beschermd thuis.

- Ook in de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen en begeleiding bij inwoners die beschermd thuis wonen is een transformatie nodig. Wij kopen deze producten regionaal in. Daarom werken we regionaal samen om mee te denken over de ontwikkelingen die daarvoor nodig zijn.

Wat kost het?

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Inrichten van de toegang	€ 60.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 510.000
Draagvlak in de kernen		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 195.000
Lokale steunstructuur	€ 88.000	€ 137.000	€ 137.000	€ 137.000	€ 499.000
Wonen	€ 9.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 234.000
Meedoen		€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 375.000
Subtotaal	**€ 157.000**	**€ 552.000**	**€ 552.000**	**€ 552.000**	**€ 1.813.000**

Deze kosten dekken wij tot 2025 uit de ambulantiseringsmiddelen en de secundaire kosten die wij van centrumgemeente Arnhem ontvangen. Deze middelen zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve van beschermd wonen naar beschermd thuis. De investeringen die nodig zijn voor dit thema zijn hoger dan de middelen die beschikbaar zijn in die bestemmingsreserve (€ 1.592.350). Voor het overige deel zullen wij een beroep doen op de reserve sociaal domein.
Vanaf 2025 ontvangen wij middelen van het rijk voor de uitvoering van beschermd wonen en beschermd thuis.

Thema 2: Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd

Een bekende uitspraak luidt ‘Je hebt een dorp nodig om een kind op te voeden.’ Ouders en verzorgers (verder: ouders) staan namelijk niet alleen in de opvoeding van hun kind. Zij zouden in hun directe en vertrouwde omgeving mensen en plekken moeten hebben waar ze terecht kunnen met vragen. En bij het opvoeden van kinderen horen vragen en onzekerheden, dat is altijd zo geweest. In onze huidige tijd hebben we minder vanzelfsprekend mensen en plekken waar we naar toe kunnen met alledaagse vragen. Wij vinden het belangrijk dat die plekken en mensen er weer zijn, op een manier die past bij deze tijd. Dit geldt voor zowel ouders als de kinderen en jeugdigen zelf. Als ouders en kinderen op tijd en op een voor hen logische manier hun vragen kunnen stellen en hun zorgen kunnen delen, kunnen we werken aan een samenleving waarin niet onnodig geproblematiseerd wordt en waarin opgroei- en opvoedingsvragen gewoon bij het leven horen.

Relatie met versterking sociale basis

Met de versterking van de sociale basis in onze gemeente organiseren we plekken en mensen die in de verschillende kernen, dicht bij de inwoners een helpende hand kunnen bieden zonder dat we meteen moeten overgaan tot het inzetten van allerlei maatwerkvoorzieningen. Of waar, na een behandeltraject, naar kan worden afgeschaald om een vinger aan de pols te houden.

Over de grenzen van jeugdhulp heen

Hierbij hoort ook dat we over de grenzen van de jeugdhulp heen kijken naar bijvoorbeeld onderwijs en volwassenen-ggz. Problemen worden vaak zichtbaar op school en kinderopvang en ouders met ggz-problematiek hebben meer moeite hun rol als ouder te vervullen. We leggen ook de relatie met bestaanszekerheid, want ook als je veel stress hebt vanwege schulden of zorgen over je inkomen, is het moeilijker je pedagogische rol als ouder te vervullen.

Complexe problematiek

En soms is er toch meer nodig omdat de problemen te complex zijn om in de eigen omgeving of in de sociale basis op te lossen. Dan kan het nodig zijn een maatwerkvoorziening in te zetten. Ook als dat het geval is, blijven we de verbinding zoeken met de eigen omgeving en de sociale basis. We vinden het belangrijk dat zorg en ondersteuning zo licht mogelijk is en zoveel mogelijk thuis en in de buurt beschikbaar is, maar ook niet onnodig lang wordt verlengd.

Als gevolg van landelijk beleid krijgen we een steeds grotere verantwoordelijkheid voor gezinnen waarin complexe en meervoudige problematiek speelt en waar de veiligheid in het geding is. Dat betekent dat we niet alleen de voorliggende hulp goed moeten organiseren. Ook de zwaardere, individuele jeugdzorg moet goed geregeld zijn. Dat houdt in dat we stevige kwaliteitseisen stellen aan de professionals die dit werk uitvoeren en hen voldoende faciliteren om hun werk goed te kunnen doen. Wij hebben een plan van aanpak opgesteld om dit verder uitwerken.

De grote bewegingen

We hebben dus te maken met twee grote bewegingen:

- De beweging naar voren. Dit doen we door het versterken van het pedagogische klimaat en het bouwen aan een stevige sociale basis dicht bij de ouders. Hierbij willen we onnodig problematiseren zoveel mogelijk voorkomen. In deze beweging hoort ook dat we de verbinding (blijven) leggen met het onderwijs, kinderopvang, de ggz en bestaanszekerheid;
- De versterking van de achterkant, waar sprake is van complexe en meervoudige problematiek en waar veiligheid in het geding is.

De bewegingen die wij hier beschrijven sluiten aan bij de versterking van de sociale basis en ook bij de hoofdlijnen van de Hervormingsagenda Jeugd en de Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming waarin de landelijke ontwikkelingen beschreven worden.

Gevolgen landelijk beleid
In deze paragraaf benoemen we een aantal onderdelen van de landelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor dit thema.

Eén van de onderdelen van de Hervormingsagenda Jeugd is het aanpassen van de Jeugdwet. Daarin wordt duidelijker beschreven waarvoor ouders en kinderen hulp kunnen krijgen van de gemeente. Niet elke opvoed- of opgroeivraag heeft professionele hulp nodig. Het doel van deze aanscherping is dat de jeugdhulp beschikbaar blijft voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Het gevolg hiervan is dat er meer nodig is in het voorliggend veld (sociale basis) waarvoor de gemeente ook verantwoordelijk is. Ouders en kinderen moeten een plek hebben waar zij met hun vragen terecht kunnen om te voorkomen dat lichte problemen uitgroeien tot zware problemen. Dit nemen we mee in het formuleren van de opdracht voor de nieuwe welzijnspartner.

Een ander belangrijk onderdeel van de hervormingsagenda is dat regionale samenwerking minder vrijblijvend wordt. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Ook moeten we processen en werkwijzen meer uniformeren en standaardiseren. Het gevolg hiervan is een vermindering van administratieve lasten, met name voor aanbieders, maar ook vermindering van de beleidsvrijheid van gemeenten.

Wat willen we bereiken?
- Een sterke sociale basis waarin ouders en jeugdigen op een laagdrempelige manier terecht kunnen met vragen en zorgen over opgroeien en opvoeden;
- Een stevige verbinding met onderwijs, kinderopvang, ggz en bestaanszekerheid;
- Passende hulp voor jeugdigen en ouders met complexe en meervoudige problematiek met aandacht voor veiligheid van het gezin.

Wat gaan we daarvoor doen?
- In de aanbesteding voor de versterking van de sociale basis nemen we mee dat er voldoende mogelijkheden voor ouders en jeugdigen moeten zijn om op een laagdrempelige manier hun vragen te stellen en zorgen te delen. Deze mogelijkheden sluiten aan bij de leefwereld van de ouders en jeugdigen;

- We richten de (institutionele) sociale basis zo in dat ouders en jeugdigen niet tussen wal en schip vallen als gevolg van het inperken van de reikwijdte van de Jeugdwet;

- Wij breiden de samenwerkingsafspraken met het onderwijs, kinderopvang en de (volwassenen-)ggz uit, met duidelijke afspraken over rollen en taken. Het versterken van het pedagogische klimaat in gezinnen en hun omgeving en het voorkomen van onnodige problematisering staan hierbij centraal;

- We richten een gemeentelijk expertiseteam in voor complexe en meervoudige zorgvragen en voor vragen rond veiligheid;

- We continueren de inzet van de zorgmakelaar. Deze makelaar zoekt mee naar passend aanbod, waarbij het streven is de zorg zo dicht bij en licht mogelijk in te zetten;

- Ondanks dat we niet volledig kunnen sturen op de uitgaven binnen de jeugdzorg, gaan we sturen op die punten waar wij wel invloed op hebben, zoals op uitstroom bij zorgtrajecten.

Wat kost het?

		2023	2024	2025	2026	Totaal
Ontwikkelen expertiseteam Jeugd			€ 50.000	€ 40.000	PM	€ 90.000
Uitvoeringsbudget			€ 15.000	€ 10.000	PM	€ 25.000
Inzet zorgmakelaar			€ 40.000	€ 40.000	PM	€ 80.000
Projectleider financiën Jeugd			€ 40.000	€ 40.000		€ 80.000
Opvangen taakstelling			PM	PM	PM	
Subtotaal			**€ 145.000**	**€ 130.000**	**€ -**	**€ 275.000**

Deze kosten zijn exclusief eventueel nieuw te ontwikkelen voorliggend aanbod op het gebied van Jeugd.

Thema 3: Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is het kunnen vinden van rust en ruimte om je als mens te ontwikkelen en mee te kunnen doen in de samenleving. Voorwaarden voor bestaanszekerheid zijn: voldoende en voorspelbaar inkomen, betaalbaar wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven. Armoede belemmert mensen om een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en te werken aan eigen ontwikkeling. We willen daarom toewerken naar een lokale agenda bestaanszekerheid waarbij we oog hebben voor vier pijlers:

1. **Inkomenszekerheid**: het voortdurend op zoek zijn naar voldoende inkomen leidt tot stress en tot afname van mentale vermogens. Mensen die voortdurend te weinig geld hebben, ervaren geen mentale ruimte meer om stappen te zetten om hun situatie te verbeteren. Bij inkomenszekerheid hoort ook de zekerheid dat je je baan kunt behouden. Veel werkgevers werken met flexibele contracten, waardoor werknemers niet weten of ze over een poosje nog steeds werk hebben;
2. **Werkzekerheid**: het hebben van een baan biedt mensen meer inkomen en vergroot het gevoel van eigenwaarde;
3. **Menselijke maat**: mensen die in armoede leven, hebben behoefte aan steun in de rug om hun situatie te verbeteren. Elke inwoner heeft daarbij zijn eigen verhaal en zijn eigen behoeften;
4. **Basisvoorzieningen wonen en zorg**: wonen en zorg zijn belangrijke kostenposten. Een betaalbare woning en toegang tot betaalbare zorg zijn daarom voorwaarden om armoede en financiële onzekerheid te voorkomen.

Wat willen we bereiken?

Effecten:

- Inwoners kunnen zelf of met anderen voorzien in de basisvoorwaarden om zich als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.

Resultaat:

- Een Lingewaardse agenda voor bestaanszekerheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bieden van inkomenszekerheid: inwoners hebben zekerheid op voldoende en voorspelbaar inkomen om in hun levensonderhoud te voldoen:
    - Versterken van de sociale basis op het gebied van inkomen en schulden:
        - Preventieve voorzieningen realiseren, zoals budgetcoaches;
        - Actualiseren van minimaregelingen en zorg dragen voor goede communicatie voor (potentiële) gebruikers van deze regelingen;
        - Verkennen van de mogelijkheid om schuldhulpverlening te verbinden aan de sociale basis.
    - Energietoeslag en aanpak duurzaamheid:
        - Uitvoeren rijksregeling voor de energietoeslag, naar verwachting in oktober 2023;
        - Verkennen duurzaamheidsaanpak voor sociale minima.
    - Vergroten van de kennis over consequenties van een betaalde baan op bijvoorbeeld toeslagen;
    - Regionale samenwerking rond het uitbreiden van het aantal inclusieve werkgevers.

- Bieden van werkzekerheid: inwoners hebben de zekerheid door betekenisvol werk en zinvolle dagbesteding mee te doen in de samenleving.
    - Versterken sociale basis op het gebied van kansen vergroten op de stap naar werk:
        - Aanleren van (digitale) vaardigheden om zelf naar werk te kunnen zoeken en daarbij te ondersteunen wanneer dat (vooralsnog) niet zelfstandig lukt.

        - Workshops inrichten of ondersteunen bij het kunnen aansluiten van workshops om een cv te maken, sollicitatiebrief schrijven, sollicitatiegesprekken te voeren, om te gaan met afwijzing;
        - Talenten van individuele inwoners te verkennen in een voortzetting van ‘Op eigen kracht’.
    - Regionale samenwerking op het gebied van doorlopende aanpak van onderwijs en ontwikkeling richting arbeidsmarkt samen met onze maatschappelijke partners, met extra aandacht voor de doorstroom vanuit VSO.
    - Door ontwikkelen activerend werk.
    - Verkenning van de mogelijkheid het nieuw beschut werk aan activerend werk te verbinden.
    - Inrichten instrumentengids EVA en optimaliseren DENNIS, voor gerichtere communicatie voor onze eigen medewerkers, onze werkgevers en onze inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt.
    - Inrichten SROI: optimaliseren van de samenwerking met het WSP en het steunpunt SROI daarbij.
    - Verbeteren van de samenwerking met het WSP en afspraken maken over onze eigen lokale betrokkenheid bij werkgevers.

- Aanhouden van de menselijke maat: we benaderen inwoners op maat vanuit vertrouwen en empathie:
    - Versterken van de sociale basis met voorzieningen op het gebied van zelfredzaamheid en meedoen, zoals sociale raadslieden;
    - Werken vanuit vertrouwen en niet vanuit wantrouwen in onze gemeentelijke regels.

- Basisvoorzieningen wonen en zorg: het hebben van een plek om te wonen en goede zorg zijn basale zekerheden om te kunnen werken en leven.
    - Realiseren van voldoende betaalbare woningen en buurten met veerkracht.
    - Realiseren van voldoende voorzieningen in de buurt: vanuit versterking van sociale basis om zo laagdrempelig mogelijke ondersteuning in te kunnen zetten.

Wat kost het?

		2023	2024	2025	2026	Totaal
Projectleiding en projectorganisatie			€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 240.000
Training			€ 53.000	PM	PM	€ 53.000
Re-integratie-projecten			€ 227.000	PM	PM	€ 227.000
Begeleiding verbeteren samenwerkingsafspraken			PM	PM	PM	PM
Regionale gezamenlijke inrichting positie sociaal ontwikkelbedrijf			PM	PM	PM	PM
Aanpak AanZ specifiek gericht op statushouders+gezin			€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 375.000
Subtotaal			**€ 485.000**	**€ 205.000**	**€ 205.000**	**€ 895.000**

Deze kosten willen wij voor 2024 dekken uit de reserve sociaal domein. Daar waar voor 2025 en verder sprake is van structureel benodigd budget voor bestaanszekerheid, nemen wij dit mee bij het opstellen van de begroting voor 2025 en verder.

Thema 4: Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen

We hebben de zorg voor opvang en integratie van nieuwkomers in onze gemeente. Het gaat hier om een meerjarige opdracht, waarbij we sinds februari 2022 ook te maken hebben met de groep Oekraïense vluchtelingen als onderdeel van deze nieuwkomers in Lingewaard. Voor de statushouders en de Oekraïense vluchtelingen zijn we (mede) verantwoordelijk voor huisvesting, werk en inkomen en meedoen in de maatschappij, welzijn, zorg, onderwijs, taal en vervoer. We willen daarbij zelfredzaamheid voorop stellen. Om daar te komen is inzet nodig vanuit de gemeentelijke organisatie en vanuit onze maatschappelijke partners. Deze inzet is nu niet integraal vormgegeven voor statushouders en voor Oekraïense vluchtelingen. Wij denken dat onze nieuwkomers bij een integrale werkwijze gebaat zijn.

Wat willen we bereiken?

Effecten:

- Nieuwkomers voelen zich welkom in onze gemeente;
- Nieuwkomers kunnen meedoen, bij voorkeur met betaald werk.

Resultaat:

- In 2026 staat er een integrale werkwijze voor nieuwkomers, ongeacht of zij statushouder of vluchteling zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Mensen die niet bekend zijn met de Nederlandse samenleving hebben meer hulp nodig bij het deelnemen aan die samenleving. Wij ontwikkelen daarom een werkwijze die gericht is op deelname en participatie:
    - Door de sociale basis te versterken met activiteiten voor nieuwkomers op het gebied van:
        - Sport, cultuur en welzijn;
        - Leren van de Nederlandse taal en (digitale) vaardigheden.
        - Ontmoeten: lotgenotencontact, (taal)maatjes;
        - Draagvlak voor nieuwkomers vergroten in buurten en wijken door middel van een leefbaarheidscoach;
        - Activiteiten gericht op geestelijke en lichamelijke gezondheid;
        - Versterken van het sociaal netwerk;
        - Samenwerking met vluchtelingenwerk en andere maatschappelijke partners om gerichte ondersteuning te kunnen bieden bij het wegwijs maken in onze gemeente.

    - Door samen met maatschappelijke partners en het WSP de mogelijkheden voor nieuwkomers te vergroten om te participeren in de vorm van:
        - Vrijwilligerswerk;
        - (Maatschappelijke) begeleiding naar bijvoorbeeld een werkervaringsplek;
        - Toeleiding naar werk.

- We realiseren voldoende betaalbare huisvesting en voldoende geschikte accommodaties voorzien van de nodige faciliteiten (samenwerking sociaal domein en fysiek domein):
    - Samenwerking met de woningcorporaties rond het huisvesten van statushouders;
    - Optimaal gebruik van onze eigen (te huren en/of aan te kopen) vastgoed voor het huisvesten van Oekraïners.

- De komst van nieuwkomers zet extra druk op onze maatschappelijke voorzieningen. Samen met maatschappelijke partners bedenken we creatieve oplossingen om voldoende voorzieningen voor onderwijs, zorg en kinderopvang te realiseren.

- We werken regionaal samen aan de provinciale regietafel op het gebied van migratie en integratie. Wij betrekken daarbij de effecten van de invoering van de spreidingswet, analyseren deze en maken daarop een plan van aanpak, dat we regionaal uitvoeren.

Wat kost het?
De kosten die we nu vanuit dit thema maken, zijn de kosten van onze reguliere ambtelijke inzet en de inzet van onze maatschappelijke partners. Eventuele extra kosten die niet uit de bestaande middelen te dekken zijn, nemen wij vanaf 2025 mee bij het opstellen van de begroting voor 2025 en verder.

Thema 5: IZA/GALA – Transformatie van zorg naar gezondheid

De zorg in Nederland staat onder druk. Er wordt een steeds groter beroep op de zorg gedaan, terwijl het aan de mensen en middelen ontbreekt om aan de vraag te blijven voldoen. Als we nu geen actie ondernemen, kunnen we de kwaliteit en beschikbaarheid van zorg in de toekomst niet meer garanderen. Hiervoor is een transformatie nodig. Landelijk zijn daarom het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) opgesteld en ondertekend. Het IZA is vooral gericht op de zorg zelf en heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Het GALA heeft als doel een gezonde generatie in 2040. Met weerbare, gezonde inwoners die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving. Waarin sprake is van een sterke sociale basis. Dit akkoord richt zich vooral op preventie van zorg, door een gezonde bevolking.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in het behalen van deze ambitie. Zij staan voor de uitdaging gezondheidsachterstanden terug te dringen en te zorgen voor een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. Ook hier is een sterke sociale basis een voorwaarde om inwoners bewust te maken van het belang van een gezonde leefstijl en het stimuleren van fysieke en mentale gezondheid.

Wat willen we bereiken?

Effect:

- Een gezonde generatie in 2040

Resultaat:

Vanuit het Rijk ontvangen we middelen in een brede specifieke uitkering tot en met 2026 voor het uitvoeren van het Gezond en Actief Leven Akkoord. Hierna hebben we;

- Een goede preventie-infrastructuur staan (zowel lokaal als regionaal);
- Een plan voor de aanpak na 2026;
- Vijf erkende ketenaanpakken geïmplementeerd:
    - De gecombineerde leefstijlinterventie (GLI);
    - De aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen;
    - Valpreventie bij ouderen;
    - Welzijn op recept;
    - Kansrijke Start.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We hebben een plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord opgesteld en ingediend om aanspraak te kunnen maken op de middelen die het rijk beschikbaar stelt voor de uitvoering hiervan. Dit plan van aanpak wordt de komende jaren (2024-2026) uitgevoerd. Hierbinnen is aandacht voor de volgende thema's:
    - Terugdringen van gezondheidsachterstanden;
    - Een gezonde, fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
    - Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis;
    - Het bevorderen van een gezonde leefstijl;
    - Het versterken van de mentale gezondheid;
    - Het ondersteunen bij het vitaal ouder worden;
    - Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur.

- Voor het eind van 2023 hebben de regiogemeenten een keuze gemaakt voor een scenario voor het door ontwikkelen van de VGGM. Na de coronapandemie is gebleken dat de VGGM, vooral de GGD-functie, onder druk staat. Deze druk is al in 2019, vóór de coronapandemie, ontstaan. Tijdens en na de pandemie werd extra zichtbaar hoe kwetsbaar en smal de organisatie is. Tijdens de pandemie heeft de VGGM dit grotendeels weten op te vangen met tijdelijke coronamiddelen die zij van het rijk

ontvingen. Nu de pandemie voorbij is, keren de vooruitgeschoven problemen sterker terug. Daar komt bij dat veel problematiek complexer geworden is en dat bewustwording en aandacht voor preventie, gezondheid en hygiëne mede door de coronapandemie is toegenomen. Er zijn structureel meer middelen nodig om te kunnen garanderen dat de VGGM haar taken op het gebied van de algemene gezondheidszorg (agz), jeugdgezondheidszorg (jgz) en ambulancediensten op een kwalitatief goed niveau kan blijven uitvoeren. In 2023 is een analyse gemaakt van de taken, op basis waarvan adviezen zijn geformuleerd voor uitvoering van de taken en de middelen die daarvoor nodig zijn.

- Vanuit de Europese subsidie dRural hebben we afgelopen jaren samen met onder andere ziekenhuis Rijnstate een platform ontwikkeld om zorg en welzijn dichter bij elkaar te brengen. Regionaal proberen we dit platform – SamenKwiek – ook mee te nemen in het regionale plan voor het Integraal Zorg Akkoord. Omdat we SamenKwiek de komende jaren uitrollen in de regio als een ‘sociale kaart plus’, moeten we financiële middelen reserveren om dit platform te gebruiken en verder door te ontwikkelen. Deze kosten kunnen we niet uit de GALA-middelen betalen.

Wat kost het?
Het thema IZA/GALA is geheel gedekt met de middelen die wij ontvangen uit de brede SPUK (Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026). Van 2023 tot en met 2026 ontvangen wij de volgende middelen van het rijk:

	2023	2024	2025	2026
Lokaal Sportakkoord	€ 34.428	€ 34.428	€ 34.428	€ 26.471
Brede Regeling Combinatiefuncties	€ 237.027	€ 237.023	€ 237.023	€ 228.977
Terugdringen gezondheidsachterstanden	€ 52.967	€ 52.966	€ 52.966	€ 52.943
Kansrijke Start	€ 39.725	€ 42.373	€ 42.373	€ 52.943
Mentale Gezondheid	€ 18.538	€ 13.241	€ 13.241	€ 0
Aanpak overgewicht en obesitas	€ 46.346	€ 46.345	€ 46.345	€ 0
Valpreventie	€ 136.390	€ 125.794	€ 125.794	€ 129.709
Leefomgeving	€ 26.483	€ 26.483	€ 26.483	€ 0
OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 6.621	€ 6.621	€ 6.621	€ 0
Versterken sociale basis	€ 96.665	€ 95.339	€ 95.339	€ 71.473
Mantelzorg	€ 26.483	€ 26.483	€ 26.483	€ 23.824
Eén tegen Eenzaamheid	€ 26.483	€ 26.483	€ 21.186	€ 0
Welzijn op recept	€ 14.566	€ 25.159	€ 30.455	€ 35.736
Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 6.621	€ 6.621	€ 6.621	€ 0
Coördinatiekosten regionale aanpak preventie	€ 23.570	€ 19.333	€ 19.333	€ 0
Totaal	**€ 792.913**	**€ 784.692**	**€ 784.691**	**€ 622.076**

In het eerste jaar (2023) hoeven wij niet het hele budget te gebruiken. We mogen 20% meenemen naar 2024. Voor de andere jaren geldt dat we het budget dat we niet besteden, moeten terugbetalen. De minister van VWS besluit uiterlijk 31 maart 2028 over de vaststelling van de uitkering. Dat betekent dat we op dat moment weten of en wat wij moeten terugbetalen.

Voor de basis op orde jgz en agz is in de begroting al rekening gehouden met een structurele ophoging van het budget voor de VGGM. Afhankelijk van de keuzes die gemeenten maken over het niveau van dienstverlening zal dit budget wel of niet voldoende zijn. De financiële gevolgen van de keuzen verwerkt de VGGM in de begroting voor 2025. Deze wordt voorgelegd aan de gemeenteraad en vervolgens vastgesteld in het Algemeen Bestuur. Onze gemeentelijke begroting passen wij daar dan op aan.

Voor de doorontwikkeling van het digitale platform SamenKwiek vragen we de komende jaren extra middelen: € 50.000 voor 2024 en € 50.000 voor 2025.

4. Financiën

Overlap tussen opgaven en thema's
Zoals uit de beschrijving van de opgaven en thema's al blijkt, is er overlap in de activiteiten die we uitvoeren bij de uitwerking hiervan. Dat betekent dat investeringen niet altijd heel duidelijk te labelen zijn aan één van de opgaven of thema's. Waar deze elkaar raken, zijn de benodigde budgetten gekoppeld aan het inhoudelijke thema. Zo zijn bijvoorbeeld de budgetten die nodig zijn voor versterking van de sociale basis waar het inwoners met een psychische kwetsbaarheid betreft, gekoppeld aan beschermd thuis. Hierdoor voorkomen we dat we dubbel begroten.

Niet alle kosten bekend
De uitwerking van de opgaven en thema's kennen verschillende faseringen. Aan sommige wordt al gewerkt, andere zijn nieuw. Het is daarom nog niet voor alle opgaven en thema's mogelijk om een gedetailleerde begroting op te maken. Dit betekent dat er nog een aantal PM-posten in het financieel overzicht zijn opgenomen.

	2023	2024	2025	2026	Totaal
Voorbereiding sociale basis					
Projectleider met expertise aanbestedingsprocessen	€ 30.000	€ 181.000			€ 211.000
Juridische expertise aanbesteding		€ 19.000			€ 19.000
Check op definitive documenten		€ 20.000			€ 20.000
Implementatie- en frictiekosten			PM		
Subtotaal	**€ 30.000**	**€ 220.000**			**€ 250.000**
Kostenbeheersing Maatwerk					
Data-analist		€ 100.000	€ 100.000	PM	€ 200.000
Subtotaal	**€ -**	**€ 100.000**	**€ 100.000**		**€ 200.000**
Beschermd Thuis					
Inrichten van de toegang	€ 60.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 510.000
Draagvlak in de kernen		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 195.000
Lokale steunstructuur	€ 88.000	€ 137.000	€ 137.000	€ 137.000	€ 499.000
Wonen	€ 9.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 234.000
Meedoen		€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 375.000
Subtotaal	**€ 157.000**	**€ 552.000**	**€ 552.000**	**€ 552.000**	**€ 1.813.000**
Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugd					
Ontwikkelen expertiseteam Jeugd		€ 50.000	€ 40.000	PM	€ 90.000
Uitvoeringsbudget		€ 15.000	€ 10.000	PM	€ 25.000
Inzet zorgmakelaar		€ 40.000	€ 40.000	PM	€ 80.000
Projectleider financiën Jeugd		€ 40.000	€ 40.000		€ 80.000
Opvangen taakstelling		PM	PM	PM	
Subtotaal		**€ 145.000**	**€ 130.000**	**€ -**	**€ 275.000**
Bestaanszekerheid					
Projectleiding en projectorganisatie		€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 240.000
Training		€ 53.000	PM	PM	€ 53.000
Re-integratie-projecten		€ 227.000	PM	PM	€ 227.000
Begeleiding verbeteren samenwerkingsafspraken		PM	PM	PM	PM
Regionale gezamenlijke inrichting positie sociaal ontwikkelbedrijf		PM	PM	PM	PM
Aanpak AanZ specifiek gericht op statushouders+gezin		€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 375.000
Subtotaal		**€ 485.000**	**€ 205.000**	**€ 205.000**	**€ 895.000**
IZA/GALA					
SamenKwiek		€ 50.000	€ 50.000		€ 100.000
Subtotaal		**€ 50.000**	**€ 50.000**	**€ -**	**€ 100.000**
Totaal	**€ 187.000**	**€ 1.552.000**	**€ 1.037.000**	**€ 757.000**	**€ 3.533.000**

Bestemmingsreserve sociaal domein

Bij de vaststelling van de evaluatie van de taskforce is besloten de bestemmingsreserve sociaal domein in stand te houden voor ontwikkelingen, transformaties en de daarbij benodigde innovaties in het sociaal domein. De ontwikkelingen en transformaties die we voor ogen hadden zijn beschreven in deze Taskforce Strategische Agenda. Wij stellen daarom de volgende dekking voor:

Dekking	
Totaal investeringen strategische agenda	€ 3.533.000
Reeds besloten voorbereiding sociale basis	€ -250.000
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	€ -1.690.650
Bestemmingsreserve beschermd wonen naar beschermd thuis	€ -1.592.350

Na uitwerking van de opgaven en thema's resteert € 663.982 in de bestemmingsreserve sociaal domein. Deze middelen zullen nodig zijn om een deel van de kosten te dekken die we nu nog niet kunnen ramen (PM-posten in het financiële overzicht).

Gemeente Lingewaard
Kinkelenburglaan 6
6681 BJ Bemmel
(026) 326 01 11

www.lingewaard.nl